

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่องสภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จังหวัดนราธิวาส โดยมีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จังหวัด นราธิวาส 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยนำเสนอสรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผล

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จังหวัดนราธิวาส ตามลำดับดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.33 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 46.01 ตำแหน่งครูผู้สอนสามัญ คิดเป็นร้อยละ 53.99 และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 61.35
2. ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านงบประมาณ ($\bar{x}=3.48$) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมนักเรียน ($\bar{x}=3.45$) ด้านวิชาการ ($\bar{x}=3.35$) และด้านบุคคล ($\bar{x}=3.20$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีดังนี้

1) ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษา กลุ่มที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษา ที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 15 จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายเพื่อสรุปเป็นข้อยุติให้ทราบถึงข้อเท็จจริงโดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงสนับสนุนหรือข้อขัดแย้งตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 15 จังหวัดนครราชสีมา ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา 8 โรงเรียนแรก การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในบางประเด็นอาจทำได้ดีในระดับหนึ่ง แต่ก็อาจจะมีปัญหาติดขัดบ้างในบางประเด็นเช่นกัน จึงทำให้

ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ทองเจือ (2538) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า ในการบริหารการศึกษา 6 ด้าน คือ งานวิชาการ บุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์กับชุมชน ครูมีความเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน โดยส่วนรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิจ นิจรพวงศ์ (2545) ที่ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า สภาพการส่งเสริมการเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษาด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาในรายด้าน มีการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1) **ด้านวิชาการ** ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า โรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลผลิตที่ดี และมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งจะครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอนได้เป็นอย่างดีในระดับหนึ่ง แต่ในด้านของการใช้สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผลและการนิเทศการสอนยังไม่ดีเท่าที่ควร จึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิม แซ่มซ้อย (2519) ได้ทำการวิจัยเรื่องงานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคใต้ พบว่า ผู้บริหารการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานในเกณฑ์มาก 3 ประเภท คือ งานธุรการ การเงินและบริการได้รับการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาได้แก่ งานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

2) **ด้านบุคคล** ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า โรงเรียนได้มีความพยายามในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยนำเอาวิธีการต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด โดยสรรหาและเลือกบุคคลเข้าทำงานอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับหนึ่ง แต่ในด้านของการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความก้าวหน้ามั่นคงในอาชีพของตนให้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านของการดูแลสุขภาพและสุขภาพจิตของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ($\bar{x}=3.04$) ดังนั้น ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิม แซ่มซ้อย (2519) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องงานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการในภาคใต้ พบว่า ผู้บริหารการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเรียนได้ปฏิบัติงาน ด้านงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง แต่ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ ณรงค์ ศรีละมุด (2546) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) **ด้านงบประมาณ** ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่าโรงเรียนได้รับงบประมาณในการจัดทำโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีระบบการประเมินค่าใช้จ่าย เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามแผนที่วางไว้ ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ การจัดเตรียมการอนุมัติและการบริหารงานโดยมีการควบคุมตรวจสอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง แต่การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากกองทุนสงเคราะห์ครูและบุคลากร และการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบันนั้น ยังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ รัตติกรณ์ สุขดี (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานในการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนตามขอบข่ายงานด้านงบประมาณอยู่ในระดับมากทุกด้าน

4) **ด้านกิจกรรมนักเรียน** ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่าการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น การปฐมนิเทศนักเรียน การปกครองนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน การจัดกิจกรรม และการบริการต่าง ๆ นั้น ยังไม่ดีอย่างเพียงพอในการส่งเสริมด้านกิจกรรมนักเรียน ประกอบกับในสามจังหวัดชายแดนใต้เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการจัดครูดูแลติดตามนักเรียน การประสานงานกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาของนักเรียน และการติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ทั้งนี้ต้องอาศัยการสร้างความร่วมมือและแก้ไขปัญหาการทำงานร่วมกันเพื่อให้จัดการการเรียนการสอนได้ตามมาตรฐาน ดังนั้น ผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ ไพฑูรย์ แมลงภูทอง (2540) ที่ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานฝ่ายส่งเสริมการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษพบว่า สภาพการดำเนินงานฝ่ายส่งเสริมการศึกษา

ของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และปัญหาดำเนินงานฝ่ายส่งเสริมการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับน้อย

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหาร โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

จากผลการวิจัย เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหาร โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามแบบเข้มแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งอภิปรายผลได้ว่า เนื่องจากผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนมากกว่าผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท ทั้งนี้ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในระดับสูง ได้สัมผัสกับประสบการณ์ที่ดีและทันสมัยมากกว่าผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนั้นอาจมีความคิดเห็นว่าสิ่งที่ผู้บริหารดำเนินการอยู่ยังไม่ดีเท่าที่ควร

จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหาร โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามแบบเข้มแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และอภิปรายผลได้ว่า บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกัน ซึ่งทำให้ครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหาร โรงเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มมากกว่าผู้บริหารอาจเป็นไปได้ว่าครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความรู้ความเข้าใจในบริบทของหลักสูตรอิสลามแบบเข้มที่ดีกว่า เพราะมีความรู้เดิมเป็นพื้นฐานทางศาสนา และจากความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่และการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ แต่สำหรับผู้บริหารความสามารถในการบริหารภายในโรงเรียนนั้นต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ ซึ่งได้จากการศึกษาทางด้านบริหาร การศึกษาโดยตรงทำให้เข้าใจหลักทฤษฎีและกระบวนการการบริหารสามารถนำมาเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหาร ครูผู้สอนสามัญ และครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดของ โรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่

หลักสูตรอิสลามแบบเข้มแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และอภิปรายผลได้ว่า ทั้งนี้เนื่องจากการบริหาร โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีบทบาทการบริหารบริบทที่ต่างกัน ซึ่งในการบริหาร โรงเรียนทุกด้านจะต้องมีงบประมาณที่เพียงพอในการจัดการศึกษา การได้รับงบประมาณ โรงเรียนขนาดใหญ่จะได้รับงบประมาณที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทำให้มีโอกาสได้พัฒนางานด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านงบประมาณของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียนว่าจะมีความสามารถในการจัดหางบประมาณหรือการจัดสรรงบประมาณได้ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพบว่าสภาพการบริหาร โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านบุคคล ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านงบประมาณ สามารถนำผลมาใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขพัฒนาในการบริหาร โรงเรียนให้ประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น

1.1 ควรให้ความสำคัญกับห้องสมุดควรมีหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่เพียงพอต่อการให้บริการแก่ครูและนักเรียน มีการจัดให้มีระบบสารสนเทศการใช้ห้องสมุด เพื่อใช้ข้อมูลนำมาแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการบริหาร โรงเรียน

1.2 ควรให้ความสำคัญกับบุคลากรในโรงเรียนในเรื่องสุขภาพกายและสุขภาพจิตของบุคลากรเพื่อทำงานให้โรงเรียนได้เต็มศักยภาพ

1.3 ควรให้ความสำคัญในการจัดการระบบสารสนเทศด้านบัญชีรายรับ-รายจ่าย เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

1.4 ควรให้ความสำคัญในการจัดให้มีระบบติดตามประสานงานกับชุมชน เพื่อใช้ข้อมูลนำมาแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการบริหาร โรงเรียนที่เปิดสอนสามัญควบคู่ศาสนาให้สอดคล้องตามความต้องการของประชาชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควบลู่การจัดการการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ให้ครอบคลุมพื้นที่ที่อยู่ในประกาศเป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่อการจัดการอิสลามแบบเข้มทุกโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

